

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

**ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ
ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ**

**Πρακτικός ΟΔΗΓΟΣ
Υποχρεώσεων Δημοσιότητας Ε.Σ.Π.Α.
για Δικαιούχους**

1

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο παρόν Οδηγός βασίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014, στον Επικοινωνιακό Οδηγό Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 και τη Στρατηγική Επικοινωνίας του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας 2014-2020.

Ο Οδηγός, που αποτελεί σύνοψη των βασικών κανόνων και απαιτήσεων Δημοσιότητας που πρέπει να εφαρμόζονται στις Πράξεις που υλοποιούνται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020, συντάχθηκε με στόχο την υποβοήθηση των Δικαιούχων φορέων.

2

Για κάθε περαιτέρω πληροφόρηση, πρέπει να γίνεται αναζήτηση στις εγκεκριμένες Στρατηγικές και Κανονισμούς, που βρίσκονται αναρτημένα τόσο στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) όσο και της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Περιφέρειας Θεσσαλίας (www.thessalia-espa.gr), όπου επίσης μπορούν να ειδωθούν πρότυπα και παραδείγματα εφαρμογής. Τέλος, ειδικά για τις πράξεις συγχρηματοδότησης Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, οδηγίες και πρότυπα βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΕΚΤ (<http://www.esfhellas.gr/el/Pages/Publicity.aspx>), <http://www.esfhellas.gr/el/Pages/communicationmaterial.aspx>).

Η επικοινωνία με την αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης, θεωρείται απαραίτητη για την οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφόρηση ή και διευκρίνιση, ώστε να υπάρχει ορθή εφαρμογή των κανόνων επικοινωνίας στο σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

Σημειώνουμε τέλος, ότι οι εν λόγω κανόνες και απαιτήσεις, προβλέπονται τόσο κατά στις Προσκλήσεις των Ε.Π. που εκδίδονται για υποβολή προτάσεων από τους Δικαιούχους, όσο και στο Παράρτημα της εκάστοτε Απόφασης Ένταξης Πράξης.

Για την εξυπηρέτηση "του δικαιώματος των πολιτών να γνωρίζουν" σχετικά με τη διαχείριση των πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συμφωνία με τα κράτη μέλη καθόρισε ορισμένες υποχρεώσεις, έτσι ώστε οι διαδικασίες χορήγησης των πόρων να είναι διαφανείς και ο πολίτης να είναι σε θέση να γνωρίζει τους στόχους και τα αποτελέσματα των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Γι' αυτόν το λόγο τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν τακτική και πλήρη πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες επενδυτικές ευκαιρίες και προγράμματα και να δημοσιεύουν στοιχεία για τα έργα και τους δικαιούχους.

Οι κανόνες πληροφόρησης και επικοινωνίας για την πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθορίζονται με τον Κανονισμό αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013. Οι διατάξεις σχετικά με την πληροφόρηση και την επικοινωνία παρατίθενται στα άρθρα 115-117 και στο παράρτημα XII.

Εν συντομία, οι κύριες απαιτήσεις της πληροφόρησης και επικοινωνίας για την πολιτική συνοχής καθιστούν τα κράτη-μέλη και τις διαχειριστικές αρχές υπεύθυνες για:

- την κατάρτιση μιας στρατηγικής επικοινωνίας για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα,
- τη θέσπιση ενός μοναδικού ιστότοπου ή μιας πύλης για την παροχή πληροφόρησης σχετικά με όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα,
- την ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης,
- τη δημοσιοποίηση των επιτευγμάτων της πολιτικής συνοχής και παραδειγμάτων έργων στους πολίτες,
- την οργάνωση εκδήλωσης για την έναρξη ενός προγράμματος,
- τη διεξαγωγή μιας μεγάλης ετήσιας ενημερωτικής δραστηριότητας,
- τη δημοσίευση του καταλόγου πράξεων (έργων και δικαιούχων), ο οποίος θα ενημερώνεται κάθε έξι μήνες.

Ως προς τις υποχρεώσεις των Δικαιούχων έργων, συνοπτικά αναφέρουμε ότι είναι υπεύθυνοι για:

- την ανάρτηση πινακίδας και μόνιμης πλάκας σε εργοτάξια έργων υποδομής ή κατασκευής (μόνιμη πινακίδα και σε αγορά υλικού αντικειμένου) με δημόσια συμμετοχή που υπερβαίνει τα 500.000 ευρώ.
- αναγνώριση για τη στήριξη που έλαβαν από την Ε.Ε. με σχετική ανάρτηση στον ιστότοπο που διαθέτουν,
- ανάρτηση αφίσας δημοσιότητας στους χώρους υλοποίησης / λειτουργίας των έργων που δεν υπόκεινται σε απαίτηση ανάρτησης πληροφοριακής Πινακίδας,

- χρήση σε όλα τα έντυπα ενημέρωσης κοινού ή και συμμετεχόντων δράσεων ΕΚΤ, ή και άλλων Ταμείων όπου απαιτείται, της οπτική ταυτότητα (sticker) και της συγχρηματοδότησης του έργου,
- χρήση της σημαίας της ΕΕ, αναφορά στην συγχρηματοδότηση της ΕΕ και το/τα σχετικά Ταμεία, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες, σε κάθε ενέργεια δημοσιότητας στην οποία προβαίνουν.

Ειδικότερα

Οι Δικαιούχοι πράξεων (έργων), έχουν μια σειρά υποχρεώσεων ως προς την πληροφόρηση και την επικοινωνία, όπως προκύπτουν κυρίως από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 821/2014 και κωδικοποιούνται στον [Επικοινωνιακό Οδηγό ΕΣΠΑ 2014-2020](#) ο οποίος εκδόθηκε τον Μάιο 2015 και εφαρμόζεται σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής και κατά περίπτωση προσαρμόζεται στις σχετικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας που παρέχει ο Δικαιούχος αναγνωρίζουν τη στήριξη της πράξης από τα Ταμεία, προβάλλοντας υποχρεωτικά:

4

- το έμβλημα της Ένωσης, με αναφορά στην Ένωση, σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά που καθορίζονται στον Εκτελεστικό Κανονισμό 821/2014
- αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία που στηρίζουν την Πράξη.

Όταν ένα μέτρο πληροφόρησης και επικοινωνίας αφορά μία ή περισσότερες πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, η αναφορά στο Ταμείο μπορεί να αντικατασταθεί από την αναφορά στα «Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία» (ΕΔΕΤ).

Παρακάτω ακολουθούν αναλυτικές οδηγίες για τις ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας στις οποίες προβαίνει ο δικαιούχος, ανάλογα με το είδος της πράξης που έχει αναλάβει να υλοποιήσει. Οι ενέργειες αυτές διακρίνονται σε υποχρεωτικές και μη. **Στην περίπτωση που ο δικαιούχος προβαίνει σε μη υποχρεωτικές ενέργειες πληροφόρησης και επικοινωνίας, είναι υποχρεωμένος να τηρεί συγκεκριμένες προδιαγραφές, όπως αυτές περιγράφονται παρακάτω.**

Υποχρεωτικές Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας

1. Ανάρτηση προσωρινής πινακίδας (εργοταξιακής)

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης μιας πράξης που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος για την ανάρτηση

προσωρινής πινακίδας σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό όταν η συνολική δημόσια συνδρομή υπερβαίνει τις **500.000€** και η πράξη συνίσταται στη χρηματοδότηση έργων υποδομής ή κατασκευής.

Στη προσωρινή πινακίδα περιλαμβάνονται υποχρεωτικά το όνομα της πράξης, ο κύριος στόχος της πράξης, το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το οικείο Ταμείο. Οι πληροφορίες αυτές καταλαμβάνουν **τουλάχιστον το 25%** της πινακίδας.

Επιπλέον:

- Η πινακίδα περιέχει υποχρεωτικά την ονομασία και τον κύριο στόχο της πράξης. Ο κύριος στόχος πράξης βασίζεται στον «ειδικό στόχο» της πράξης και με επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό. Προς διευκόλυνση του δικαιούχου, ο κύριος στόχος της πράξης θα παρέχεται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης, κατόπιν αιτήματός του.
- Στην περίπτωση πράξεων υποδομών και κατασκευαστικών έργων, αναγράφεται ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης ή όπως ορίζεται από οδηγίες της Διαχειριστικής Αρχής.
- Στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων, αναγράφεται ο συνολικός ενισχυόμενος προϋπολογισμός του έργου με διάκριση σε δημόσια χρηματοδότηση και ιδιωτική συμμετοχή.
- Η σημαία της Ελλάδας και το σήμα του ΕΣΠΑ θα πρέπει να βρίσκονται στο ίδιο ύψος.
- Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων
- Υπόδειγμα πινακίδας καθώς και σχετικές οδηγίες, βρίσκονται αναρτημένες στις σχετικές ιστοσελίδες

5

2. Ανάρτηση μόνιμης αναμνηστικής πλάκας ή πινακίδας

Μετά την ολοκλήρωση μιας «πράξης» που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής και εντός τριμήνου το αργότερο, ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος για την αφαίρεση της προσωρινής πινακίδας –εφόσον υπάρχει- και για την ανάρτηση μόνιμης αναμνηστικής πλάκας ή πινακίδας σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όταν η συνολική δημόσια συνδρομή υπερβαίνει τις **500.000€** και η πράξη συνίσταται στην αγορά υλικού αντικειμένου ή στη χρηματοδότηση έργων υποδομής ή κατασκευής.

Στην αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα αναγράφονται υποχρεωτικά η ονομασία της πράξης και ο κύριος στόχος της δραστηριότητας που υποστηρίζεται από την πράξη, το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το οικείο Ταμείο. Οι πληροφορίες αυτές καταλαμβάνουν τουλάχιστον το 25% της πινακίδας.

Επιπλέον:

- Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους.

- Προς διευκόλυνση του δικαιούχου, ο κύριος στόχος της δραστηριότητας που υποστηρίζεται από την πράξη θα παρέχεται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης, κατόπιν αιτήματός του.
- Η σημαία της Ελλάδας και το σήμα του ΕΣΠΑ θα πρέπει να βρίσκονται στο ίδιο ύψος και να είναι ισότιμα μεταξύ τους και με την σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υπόδειγμα μόνιμης πινακίδας καθώς και σχετικές οδηγίες, βρίσκονται αναρτημένες στις σχετικές ιστοσελίδες.

3. Ενημέρωση μέσω διαδικτυακού τόπου

Ο δικαιούχος, μέσα από τον διαδικτυακό του τόπο, ενημερώνει υποχρεωτικά το κοινό σχετικά με την στήριξη που έχει λάβει από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο διαδικτυακό τόπο θα πρέπει να υπάρχουν:

1. **Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης** και η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το αντίστοιχο Ταμείο από το οποίο λαμβάνεται η χρηματοδότηση της πράξης, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα

2. **Το σήμα του ΕΣΠΑ σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα**

Η επισήμανση της χρηματοδοτικής συνδρομής από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τοποθετείται στη σελίδα του διαδικτυακού τόπου του δικαιούχου στην οποία παρέχεται σύμφωνα με την υποχρέωση η σύντομη περιγραφή της πράξης, σε θέση που είναι ορατή και μέσα στο οπτικό πεδίο μιας ψηφιακής συσκευής που τον απεικονίζει, χωρίς να απαιτείται ο χρήστης να κυλίσει τη σελίδα προς τα κάτω.

3. **Τοποθέτηση αφίσας**

Για πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση ανάρτησης πινακίδας, ο δικαιούχος ενημερώνει το κοινό σχετικά με την στήριξη που έχει λάβει από τα Ταμεία τοποθετώντας υποχρεωτικά τουλάχιστον μία αφίσα (ελάχιστου μεγέθους Α3) με πληροφορίες σχετικά με το έργο, συμπεριλαμβανόμενης της χρηματοδοτικής συνδρομής της Ένωσης, **σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό**, όπως η είσοδος σε ένα κτίριο.

Με στόχο την ομοιομορφία των εκάστοτε δράσεων προβολής και επικοινωνίας, έχει αναπτυχθεί κεντρικά ηλεκτρονική εφαρμογή παραγωγής αφισών η οποία είναι προσβάσιμη στο <http://posters2014-2020.esfhellas.gr/>. Μέσω της εφαρμογής αυτής, μπορούν να δημιουργηθούν αφίσες μεγέθους Α3 και Α2, οι οποίες περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με το έργο και ακολουθούν την ενιαία οπτική ταυτότητα του ΕΣΠΑ.

Συνιστάται, το υλικό κατασκευής, το μέγεθος και ο τρόπος τοποθέτησης της αφίσας, να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους.

Σχετικά υποδείγματα βρίσκονται αναρτημένα στις σχετικές ιστοσελίδες.

4. Έγγραφα ενημέρωσης ωφελουμένων

Για τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ και κατά περίπτωση για τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ ή το Ταμείο Συνοχής, ο δικαιούχος εξασφαλίζει υποχρεωτικά ότι οι συμμετέχοντες στην πράξη έχουν ενημερωθεί για τη συγκεκριμένη χρηματοδότηση.

Κάθε έγγραφο που αφορά στην εφαρμογή μιας πράξης, το οποίο απευθύνεται στο κοινό ή στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένης μίας προκήρυξης στον τύπο, της βεβαίωσης παρακολούθησης ή άλλου πιστοποιητικού, περιλαμβάνει υποχρεωτικά **συγκεκριμένη οπτική ταυτότητα** (sticker) όπως περιγράφεται παρακάτω, καθώς και **μνεία περί της συγχρηματοδότησης** από το Ταμείο ή τα Ταμεία μέσα στο κείμενο του εγγράφου. Η πρόταση που θα πρέπει να περιέχεται στο κείμενο είναι η εξής: **«Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (και ονομασία του Ταμείου)»**.

A. Προσκλήσεις/Προκηρύξεις στον Τύπο

Κάθε Πρόσκληση/Προκήρυξη στον Τύπο θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το αντίστοιχο Ταμείο από το οποίο λαμβάνεται η χρηματοδότηση της πράξης, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα
- Το σήμα του ΕΣΠΑ σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά Τα στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Πρόταση σχετικά με τη μνεία περί συγχρηματοδότησης, όπως περιγράφεται παραπάνω.
- Η αναπαραγωγή του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σήματος του ΕΣΠΑ γίνεται σε ασπρόμαυρη εκδοχή.
- Το έμβλημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το σήμα του ΕΣΠΑ θα πρέπει να είναι ισότιμα.

7

B. Άλλα έγγραφα

Το έμβλημα της Ένωσης είναι πάντα ευδιάκριτο και βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του εγγράφου που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Ταμεία πρέπει να είναι ευανάγνωστη.

Κάθε έγγραφο που αφορά στην εφαρμογή μιας πράξης και το οποίο απευθύνεται στους δικαιούχους, στους αιτούντες, στους συμμετέχοντες ή στο κοινό, συμπεριλαμβανομένης της βεβαίωσης παρακολούθησης ή άλλου πιστοποιητικού, περιλαμβάνει διατύπωση στην οποία αναφέρεται ότι το έργο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο ή τα Ταμεία, σύμφωνα με την περιγραφή που γίνεται παραπάνω.

Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων.

Άλλες Ενέργειες Πληροφόρησης & Επικοινωνίας

5. Έντυπη επικοινωνία (φυλλάδια, leaflets, κλπ)

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί στην παραγωγή έντυπου πληροφοριακού και επικοινωνιακού υλικού, υποχρεούται να τηρήσει συγκεκριμένες προδιαγραφές. Συγκεκριμένα:

- Το έμβλημα της Ένωσης είναι πάντα ευδιάκριτο και βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του υλικού που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Ταμεία πρέπει να είναι ευανάγνωστη.
- Προς διευκόλυνση των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην παραγωγή συγκεκριμένης οπτικής ταυτότητας (sticker) –στη βάση του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ- η οποία καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο στην έντυπη επικοινωνία.
- Κάθε έντυπο (φυλλάδιο, leaflet, κλπ) που παράγεται από τον δικαιούχο στο πλαίσιο της επικοινωνίας ενός έργου ή μίας ομάδας έργων που έχουν συγχρηματοδοτηθεί, περιλαμβάνει μέσα στο κείμενο του εντύπου την παρακάτω διατύπωση: «Το έργο συγχρηματοδοτείται (ή συγχρηματοδοτήθηκε) από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ονομασία Ταμείου)»
- Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων.

6. Τηλεόραση (pack shot)

8

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί σε ενέργειες προβολής και επικοινωνίας στην τηλεόραση, κάθε μήνυμα σε τηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά:

- Το έμβλημα της Ένωσης μαζί με την αναφορά στην Ένωση και την αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα
- Το σήμα του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα
- Την εκφώνηση της φράσης: «**ΕΣΠΑ – Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης**»
- Αν απεικονίζονται άλλοι λογότυποι εκτός από το έμβλημα της Ένωσης, το έμβλημα της Ένωσης έχει τουλάχιστον το ίδιο μέγεθος, μετρούμενο σε ύψος ή πλάτος, με τον μεγαλύτερο των άλλων λογοτύπων.
- Οι χρωματικοί κώδικες RGB του εμβλήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ηλεκτρονικές χρήσεις, όπως αναγράφονται στην παράγραφο 1 του Παραρτήματος 3 του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η οπτική ταυτότητα θα πρέπει να χρησιμοποιείται **στο τέλος** του τηλεοπτικού μηνύματος, δηλαδή να είναι η τελευταία οθόνη που θα εμφανίζεται στο μήνυμα (pack shot ή after pack shot).

7. Ραδιοφωνικά μηνύματα

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί σε ενέργειες προβολής και επικοινωνίας στο ραδιόφωνο, κάθε ραδιοφωνικό μήνυμα θα πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά την αναφορά στο οικείο Ταμείο από το οποίο λαμβάνεται η χρηματοδότηση και τη φράση: «ΕΣΠΑ – Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

8. Προωθητικό υλικό

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος προβεί στην παραγωγή προωθητικού επικοινωνιακού υλικού (banners, roll-ups, αφίστες, προσκλήσεις, υλικό ημερίδων και εκδηλώσεων, εκτυπώσεων βινυλίου, κλπ), υποχρεούται να τηρήσει συγκεκριμένες προδιαγραφές, κατ' αναλογία των προδιαγραφών που τίθενται για τις υποχρεωτικές ενέργειες.

Συγκεκριμένα όλα τα προωθητικά υλικά που προορίζονται για δικαιούχους, δυνητικούς δικαιούχους και το ευρύ κοινό περιλαμβάνουν υποχρεωτικά

1. Το έμβλημα της Ένωσης μαζί με την αναφορά στην Ένωση και την αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά
2. Το σήμα του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα απαιτούμενα γραφιστικά πρότυπα

Για μικρά διαφημιστικά αντικείμενα η αναφορά στο Ταμείο ή στα Ταμεία δεν εφαρμόζεται.

Προς διευκόλυνση των δικαιούχων, η Διαχειριστική Αρχή έχει προχωρήσει στην παραγωγή συγκεκριμένης οπτικής ταυτότητας (sticker) –στη βάση του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ- η οποία καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον δικαιούχο στις προωθητικές ενέργειες που αναλαμβάνει και στο προωθητικό υλικό που παράγει.

9

ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΜΕΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Η διάσταση της αναπηρίας και η ένταξη της αρχής της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας για τα ΑμεΑ, αποτυπώνεται στην Αιρεσιμότητα 1 «Καταπολέμηση των διακρίσεων» καθώς και στην Αιρεσιμότητα 3 «Αναπηρία» του Κανονισμού 1303/2013. Προκύπτει, λοιπόν, η ανάγκη για εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην πληροφόρηση και επικοινωνία για το ρόλο των Ταμείων και τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχουν. Επομένως, στα περιεχόμενα της στρατηγικής επικοινωνίας, όπως ορίζονται στον Κανονισμό 1303/2013, περιλαμβάνεται η περιγραφή των μέσων, που θα διατεθούν σε μορφές προσβάσιμες για τα άτομα με αναπηρία.

Οδηγίες για τις υποχρεώσεις προσβασιμότητας των ΑΜΕΑ στην επικοινωνία των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων θα βρείτε στο Παράρτημα 5 του Επικοινωνιακού Οδηγού ΕΣΠΑ.